

Τὸ μῆκος τοῦ κωτικίου ὁστοῦ, καὶ τὴν διάθεσιν τῶν πρωτίστων ἀρθρώσεων, δι' ὧν κινεῖται ἡ κεφαλὴ, ὁ τραχήλος καὶ ὁ κορμός.

Τὸ μῆκος τοῦ τραχήλου, καὶ τὸ μῆκος τῶν σπανδύλων τῆς ράχews καὶ τῶν ψοῶν.

Τὸ πλάτος τῶν ὤμων καὶ τὸ μῆκος τῶν βραχιόνων ἀπὸ τῶν ὤμων.

Τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ θώρακος, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στέρνου, τὴν θέσιν τῶν πλευρῶν καὶ τῶν κλειδίων, καὶ τὸ μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος τῆς λεκάνης.

Τὸ μῆκος τῆς κνήμης, τοῦ σκέλους, καὶ τοῦ ποδός, καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀρθρώσεων τοῦ ἰσχίου, τοῦ γόνατος καὶ τοῦ σφυροῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰς ἀναλογίας ὄλων τῶν μερῶν ὅσα συντελοῦσιν εἰς τὸν γενικὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος, καὶ ὄλων τῶν ἀρθρώσεων τοῦ σώματος, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὰς κινήσεις.

Τὸ δὲ τοῦ ἀνδρός διάγραμμα ἀπικτεῖ μόνον εὐρυτέραν τὴν θεμελιώδη γωνίαν ΚΑΒ, αἱ δὲ λοιπαὶ ὁλαὶ μένουσιν αὐτῆς ἀνάλογοι, ὥστε οὕτως ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἄνθρωπον τῆς καλλοῦνης τὸ μυστήριον, καὶ ἡ γλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ ἀποβαίνει εἰς μουσικὴν τῆς ὁράσεως, καὶ ὁλόκληρος ἡ ὁρατὴ πλάσις εἰς μέλος κανονικόν, οὗ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πάνσοφος καὶ μέγας μελοποιός!

Ἡ ἐκθεσις αὕτη ἀπετέλεσε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὰ ἀκροατήριον, καὶ ἐπευφημίσθη μακρόν· ἦσαν δ' ἐπίσης καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι περιεργόταται, σπουδαιότατα τῆς ἐπιστήμης ἀντικείμενα ἀφορῶνται, καὶ μακρῶν καὶ σοφῶν συζητήσεων γενόμεναι ἀφορμαί.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων εἶπετο ἡ ἐπίσκεψις τῶν δημοσίων καταστημάτων, μουσείων, συλλογῶν, βοτανικῶν κήπων, ὅπου ἡ παιανίζουσα μουσικὴ καὶ ἡ ποικίλη καὶ ἐκλεκτὴ συναναστροφή καθίστων τὰς περιδιάβάσεις ταύτας ἐπίσης τερπνὰς ὅσον ἦσαν διδακτικά.

Περὶ τὸ ἑσπέρας τὰ ἐπιφανέστερα τῶν μιλῶν τῆς συνόδου, καὶ πρὸ πάντων οἱ ξένοι, ἦσαν προσκεκλημένοι εἰς πολυτελέστατα γεύματα ἢ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς, ἢ παρὰ τοῖς ἐπιστημοτέροις τῶν πολιτῶν, ἢ παρ' ἐπιστημονικοῖς σωματείοις. Παρευρεθεῖς εἰς γεῦμα, εἰς δ' αἱ προσκαλοῦντες ἦσαν ἑκατὸν ἑξ ἰατροῖ, αἱ δὲ προσκεκλημένοι διπλάσιοι τούτων, συνέπεσε νὰ καθήκει μεταξύ δύο ἀνδρῶν, ὧν ὁ εἰς ἀπῆλλαξε τὸ ἀνθρώπινον γένος μιᾶς τῶν δεινότερων ἀλγηδόνων αἵτινες βασανίζουσι τὸν πρόσκαιρον αὐτοῦ βίον, ὁ δ' ἕτερος ἀφῆρθε παντάπασιν τὴν ἀλγηδόνα ἀπὸ τῆς γῆς. Ὁ εἰς ἦν ὁ δόκτωρ Γρέγορ, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ Κρεωσιώτου, φαρμάκου ἰώντος τὸν ὀδοντόπονόν, ὁ δὲ, ὁ δόκτωρ Σίμφων, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ πρὸς πάντα πόνον τὴν αἰσθητὴν ναρκώτικος χλωροφορμίου. Μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν καθήμενος, ἠσθιανάμην ἑμαυτὸν ὑπερήφανον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν.

Τὰς δ' ἐστιάσεις διαδέχοντο γενικαὶ συναναστροφαὶ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Ὁδείου αἰθούσῃ, ὅπου συνήρχετο πᾶσα ἡ ἀριστοκρατεία τῆς καταγωγῆς ἢ τῆς διανοίας, πλῆθος συγγραφέων, παιητῶν καὶ ποιητριῶν, ὧν τὴν εὐφυΐαν εὐγνωμόνως φημίζει ἡ Εὐρώπη, ἣν τέρπουσιν

ἡ φωτίζουσιν. Ἐνίοτε δὲ τῶν συναναστροφῶν τούτων ἐγένετο ἐναρξίς δι' ἐπιστημονικῆς τυχος μελέτης ἐλαφρᾶς, ἥτις συνέκειτο οὕτως εἰπεῖν ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν καρπῶν ὅσοι παρετίθεντο εἰς τὰς ἐμβριθεστέρας πρωϊνὰς συζητήσεις.

Τινὲς δὲ τῶν ἡμερῶν ἦσαν ἡμέραι παύσεως, καὶ τότε ἡ προεδρία τῆς συνόδου προσεκάλει τὰ ἐγγύρια καὶ τὰ ἐπιδημοῦντα μέλη αὐτῆς εἰς ἐκδρομὰς διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἢ τῶν ἀτμοπλόων εἰς τὰ διάφορα τῶν περιχώρων, ὅσα εἴτε διὰ τὸν φυσικὸν χαρακτήρα εἴτε διὰ τὰς ἱστορικὰς αὐτῶν παραδόσεις ἦσαν περιεργείας καὶ ἐπισκέψεως ἄξια.

Ἡ σύνοδος διήρκεσεν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἐν γενικῇ συνεδριάσει, ἐν ᾗ ἀνεκεφαλαιώθησαν ὑπὸ τοῦ προέδρου τὰ πρακτικὰ αὐτῆς. Τῇ δὲ δεκάτῃ ἕκτῃ ἀπὸ πρωῒας ἀπέραντος σιδηροδρομικῆς συνοδείας ἐγκατέλειπε τὸ Ἐδιμβούργον, περιέχουσα κεφάλαιον ἐπιστήμης καὶ δόξης ὅσον ἤρκει ὅπως λαμπρύνῃ δέκα ἔθνη ἢ δέκα ἑκατονταετηρίδας, καὶ μετ' ὀλίγον διακλαδευθεῖσα εἰς πολλὰς ἄλλας, διέσπειρεν ἐφ' ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς Εὐρώπης τοὺς σοφοὺς αἵτινες πανταχόθεν εἶχον συρρεύσει εἰς τὴν ἀξιωμακτικόν ἐκείνην σύναδον.

Ρ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΡΟΝΟΥ ΤΡΕΓΚ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

(Ἰδε Φιλολ. ΚΘ'. σ. 694.)

Καταφυγὼν εἰς Βιέννην, ὁ Τρέγκ ἠλπίζεν ὅτι ἀπὸ πλῆλῃ πάσης παρενοχλήσεως. Ἀλλ' ἠπατήσατο· διότι, τὸν ἐδέχθησαν μὲν φιλοφρόνως αἱ Αὐστριακαὶ ἀρχαί, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ ἐξαδελφός του περιέπεσεν εἰς τινὰς δυστυχίας, εἰς ἃς ἐκινδύνευε νὰ συμπλακῇ καὶ αὐτός. Ἐπομένως ἐγκατέλειπε τὴν Βιέννην, ἐν Αὐγούστῳ τοῦ 1748, ὅπως μεταβῇ εἰς Ὀλλανδίαν. Ἀλλ' ἐν Νυρεμβέργῃ, τῇ Βαυαρικῇ πόλει, ἀπῆντησεν ἀπόπασμα Ρώσων, διοικούμενον ὑπὸ συγγενοῦς τινος τῆς μητρὸς του, τοῦ στρατηγοῦ Λιεβεν, καὶ διευθυνόμενον καὶ αὐτὸ πρὸς τὰς Κάτω χώρας. Ἵπ' αὐτοῦ λοιπὸν φιλοφρονηθεῖς, καὶ παρακινηθεῖς νὰ διχθῇ ῥωστικὴν ὑπηρεσίαν, ἔλαβε τὴν διοίκησιν μιᾶς ἱλῆς ἱππέων· καὶ ἐπαλθούσης μετ' οὐ πολὺ τῆς εἰρήνης, ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Μοραβίαν. Ἐντεῦθεν δὲ διετάχθη, καταπλεύσας τὸν Βιστούλαν, νὰ συνοδεύῃ λόχον ἀσθενῶν εἰς Δάντσεϊγ, ὅπου συναπέπλευσε μετ' αὐτῶν ἐπὶ ῥωσικῶν πλοίων εἰς Ρίγαν, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Μόσχαν. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ πρέσβους τῆς Ἀγγλίας, ὅστις τὸν ἐπεριποιήθη μεγάλως. Ἠναγκάσθη ὅμως μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ῥωσικὴν γῆν καὶ ὑπηρεσίαν, διότι περιήλθεν εἰς αὐτὸν ἡ κληρονομία τοῦ ἐξαδελφου του, ἀποθανόντος ἐν Αὐστρίᾳ τὸ 1749. Ἐπομένως ὅπως λάβῃ κατοχὴν τῆς νέας περιουσίας του, ἀπῆλθεν ἐκ Μόσχας, εἰ καὶ λυπούμενος, καὶ διευθύνθη

εἰς Βιένναν διὰ τῆς Πετροπόλεως, Στοχόλης, Ἀμστερδαμου καὶ Σαξωνίας. Ἀλλ' αὐτῆς ἀπέβη ἡ ὁδοπορία τοῦ αὐτοῦ· διότι εἰς Βιένναν περιπλάκη μέγιστους δικαστικῶς ἀγῶνας ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν· καὶ μετὰ μακρὰς δίκας μόλις ἔλαβε τὴν κατοχὴν μέρους αὐτῆς. Συγχρόνως δὲ ἐρείχυσεν καὶ τὴν ἐχθρὰν πολλῶν δικαστῶν τῆς ἡμέρας, καθ' ὧν ὑπερασπίσθη τὰ δικαιώματά του μετ' ἐπιμονῆς.

Ἐν Μαρτίῳ τοῦ 1754 ἀπεδίωσεν ἐν Πρωσίᾳ ἡ μήτηρ τοῦ Τρέγκ· καὶ τοὶ δὲ ἀναδεχθεῖς οὗτος ἦδη Αὐστριακὴν ὑπηρεσίαν, ἐνόμισεν ὁμῶς ἀναγκαῖον ν' ἀρήσῃ τὸ τάγμα του, καὶ ν' ἀπέλθῃ εἰς Δαντζίγ πρὸς δουλοθέτησιν τινῶν οἰκιακῶν υποθέσεων. Ἀλλὰ τοῦτο κατεμνήσθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐν Βιέννῃ ἐχθρῶν του εἰς τὴν Πρωσιτικὴν κυβέρνησιν, καὶ ἐπέφερον ὅλας τὰς ἐπομένας του συμφορὰς. Ἐπειδὴ τὸ Δαντζίγ ἦτον πόλις αὐτόνομος, ὁ Τρέγκ διέμενεν ἐν αὐτῇ ἀφόβως καὶ ἀνυπόπτως. Ἀλλ' οἱ ἄρχοντες τοῦ Δαντζίγ, ἐνδόντες εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ ἰσχυροῦ αὐτῶν γείτονος, ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὴν Πρωσίων ἀξιωματικῶν νὰ εἰέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατ' ἐπιταγὴν συλλαβόντες τὸν δυστυχῆ Τρέγκ, νὰ τὸν ἀπαγάγωσιν εἰς Πομερανίαν, Πρωσιτικὴν γῶραν. Ἐκείθεν δὲ κατακλεισθεὶς εἰς κατάρρα κτον ἁμαξάν, καὶ ὑπὸ ἱλῆς ἱππέων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταλλασσοῦσης φρουρούμενος, ἐστάλη εἰς Βερολίνον. Οὕτω λοιπὸν ὑποπεσὼν πάλιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Φρειδερίκου, ἀπήχθη ἀμέσως καὶ κατεκλείσθη εἰς Μαγδεβούργον.

Ἀφίνομεν ὁμῶς καὶ αὖθις τὸ οἰκτρὸν τοῦτο ὄμμα τῆς τυραννίας νὰ ἐξιστορήσῃ μόνον τοῦ τὰς περιττάσεις τῆς νέας ταύτης φυλακίσεως του, πολὺ αὐτῆς ῥοτέρας καὶ πολὺ διαρκετέρας τῆς πρώτης.

Φυλάκισις ἐν Μαγδεβούργῳ.

Ἀφίχθεις εἰς τὸ φρούριον τοῦ Μαγδεβούργου (ἐν Ἰουλίῳ 1754) παρεδόθη εἰς τὸν φρούραρχον τῆς ἀκροπόλεως. Αὐτὸς δὲ ἀμέσως διέταξε καὶ μοί ἀφῆρέθησαν ὀλίγα φλωρία ὅσα εὑρέθησαν ἐπ' ἐμοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν ἐφόρουν χρυσοῦν κόσμημα· ὠδηγήθη δὲ εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν μου· ἡ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἔμεινα μόνος.

Τὴν εἰρκτὴν μου, εἰς κρύπτην ἢ ὑπόγειον θαλαμίσκον κειμένην, διήρει διάτοιχος εἰς δύο μέρη. Ὡς τὸ ἐμπρόσθιον εἶχεν ἕξ μὲν ποδῶν πλάτος, δέκα δὲ ποδῶν μήκος. Δύο θύρας εἶχεν ὁ ἐσωτερικὸς τοῖχος, καὶ ἄλλη τρίτη ἦτον τῆς κρύπτης ἡ εἰσοδος. Ὁ τοῖχος εἶχε πάχος ἐπὶ τὰ ποδῶν· τὸ δὲ παράθυρον ἐν αὐτῷ τοιαύτην εἶχε τὴν θέσιν, ὥστε φῶς μὲν εἶχον, δὲν ἐβλεπον ὁμῶς οὔτε γῆν οὔτε οὐρανόν, ἀλλὰ μόνον τοῦ ὑπογείου τὴν ὁροφὴν. Σιδηραὶ δὲ κιγκλίδες ἔφραττον αὐτὸ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπῆρχε δικτυωτὸν σιδηροῦν τόσον πυκνόν, καὶ οὕτω διατεθειμένον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ἢ νὰ ἰδῶ τινὰ ἐκ τῆς φυλακῆς μου, ἢ ἐξωθῆν τις νὰ μὲ ἰδῇ. Ἐκ τῶς δὲ ὑψοῦντο εἰς ἕξ ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοῖχου ἑλκίνοι χάρακες, ἐμποδίζοντες τοὺς φρουροὺς νὰ κοινογῶσι μετ' ἐμοῦ. Ὅλα μου δὲ τὰ ἐπιπλα συνί-

σταντο εἰς ἓν στῶμα καὶ μίαν κλίνην ἐσφηνωμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὥστε μοί ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν σύλω πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ν' ἀναβῶ ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ ἰδῶ· προσέτι δὲ μικρὰ σιδηρὰ θερμάστρα πλησίον τῆς θύρας, καὶ αὐτὴ ὁμοίως ἐσφηνωμένη. Ἀλυτόδετος δὲν ἦμην ἀκόμη. Ἡ δὲ τροφή μου συνίστατο εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν λίτραν μέλανος ἄρτου τῶν στρατιωτῶν, καὶ εἰς μίαν ὑδρίαν ὕδατος καθ' ἡμέραν.

Ἐκ νεότητός μου εἶχον πάντοτε καὶ ἡν ὀρεξίν· ἀλλ' ὁ ἄρτος μου ἦτον τότεν εὐρωτιῶν, ὥστε κατ' ἀρχὰς μόλις ἠδυνάμην νὰ φάγω τὸ ἥμισυ τῆς μερίδος μου. Τοῦτο δὲ προσήρχετο ἐκ τῆς φιλαργυρίας τοῦ ταγματάρχου Ρεϊδίγγ, ὅστις διὰ τοῦτο τοῦ αἰσχροῦ τρόπου ἐκέρδιζεν οὐκ ὀλίγα, διότι μέγας ἦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν δυστυχῶν ὅσοι ἐστένιζον ὡς ἐγὼ εἰς ἐκεῖνα τὰ σκοτεινὰ κατάρωγια. Καὶ ἀδύνατον μοί εἶναι νὰ περιγράψω ποίαν ἀγωνίαν δὲν ὑπέφερον ὑπὸ βουλιμίας ἐπὶ ἑνδεκα ὅλους μῆνας! Καθ' ἡμέραν ἐδυνάμην νὰ φάγω ὁκτώ λίτρας ἄρτου· καὶ ἀφ' οὗ ἀνὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας κατεβρόχιζον τὴν δοθεῖσάν μοι ἀειδῆ καὶ μικρὰν μερίδα, ἐξηκολούθουν πεινῶν ὡς καὶ πρὶν, καὶ ὁμῶς ἔπρεπε νὰ περιμείνω καὶ ἄλλο ἡμερονύχτιον πρὶν λάβω νέον τεμάχιον. Μετὰ πόσης εὐχαριστήσεως θὰ ἔδοιδον χίλια φλωρία ἐκ τῶν κτημάτων μου τῆς Βιέννης, ἂν μόνον ἄπαξ ἐδυνάμην μὲ ξηρὸν ἄρτον νὰ χορτάσω τὴν πεινάν μου. Πολλάκις ἀπεκοιμώμην, καὶ ἡ σκεπασία μου, θερμαινόμενη ὑπὸ τῆς πείνης, ἐτερατοῦργει καθ' ὕπνον λαμπρὰς τραπέζας, ὅπου ἔτρωγον λαίμαργως, ἐκπλήττων τοὺς συνδαιτημόνας. Ἀλλ' ἐξυπνῶν ὑπὸ τῶν νιγμῶν τοῦ ἀλγούντος στομάχου, μάτην ἔτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τὴν εὐωχίαν, καὶ ἐπέστρεφον πρὸς τὴν ἀήθειαν, τὴν δεινὴν τῆς συμφορᾶς μου ἀήθειαν. Ἀλλὰ μετὰ τὰ τοιαῦτα φαντάσματα ἐλπίωττον ἔτι μᾶλλον, ἐννοῶν ὅτι ἦτον ἀδύνατος ἢ ἐπὶ πολὺ καρτερίᾳ πρὸς τοιαύτας βρασάνους.

Ἀλλ' ἡ βουλιμία μου ἤρξε καὶ ἐκάστην, καὶ ἀφ' ὅλης τῆς ζωῆς μου τὰς δοκιμασίας, αὐτὴ ἡ ἐνδεκάμηνος ἦτον ἡ δεινοτάτη. Οὔτε ἀναφοραί, οὔτε παρακλήσεις ἐχρησίμευσον εἰς οὐδέν, καὶ ἀπόκρισιν ἐλάμβανον πάντοτε «δὲν δίδομεν περισσότερον». Ὁ Βασιλεὺς τὸ διέταξε· καὶ ἐνστασιν ἐκ μέρους μου ἡ ἀπόκρισις αὕτη δὲν ἐπεδέχετο. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται τυραννίαι μοί ἐνέπνεον ἔτι ζωηρότερον τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας.

Καθ' ἡμέραν ἡ τροφή καὶ τὸ ὕδωρ μοί ἐφέρετο κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν περὶ τὴν δειλὴν, καὶ τότε δὲν ἠνοίγετο ἡ ἐσωτερικὴ θύρα τῆς φυλακῆς μου, ἀλλ' ὁ ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ διεβιδάζετο δι' ὁπῆς εἰς τὴν θύραν κατεσκευασμένης, διότι ὁ φρούραρχος ἐκράτει ὅλα τὰ κλειδιά ὁ ἴδιος. Ἡνοίγοντο δὲ αἱ θύραι τῶν φυλακῶν μόνον ἅπαξ καθ' ἑβδομάδα, ἀνὰ πᾶσαν τετραδὴν, καὶ τότε ὁ φρούραρχος καὶ ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ἀφ' οὗ ὅλαι αἱ φυλακαὶ ἐκαθαρίζοντο, τὰς ἐπεθεώρουν.

Παρατηρήσας ἐπὶ δύο μῆνας ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη ἦτον ἀμετάτρεπτος, ἤρχισα νὰ ἐνεργῶ σκοπὸν ὃν εἶχον συλλάβει, καὶ οὗ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνόμιζον δυνατὴν. Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἵστατο ἡ θερμάστρα, τὸ ἐδαφος ἦτον πλινθόστρωτον, καὶ ἐξετείνοντο αἱ πλίνθοι μέχρι

τοῦ τοίχου τοῦ διαιρούντος τὴν φυλακὴν μου ἀπὸ τὴν παρακειμένην, ἥτις ἦτον κενή. Τὸ παραθύρον μου ἐφρουρεῖτο ἀπὸ ἑνα μόνον σκοπόν. Ἐπομένως μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι ἀντηλλάττοντο ἐμπρὸς αὐτοῦ, εὖρον μετ' οὐ πολὺ δύω ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες μοι περιέγραψαν τὴν θέσιν τῆς φυλακῆς μου· καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐτυμπεράνω ὅτι ἡδυνάμην νὰ διαφύγω ἂν κατώρθουν νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὴν παρακειμένην φυλακὴν, ἥς ἡ θύρα ἦτον ἡνεωγμένη. Ἄν εἶχον μόνον ἕνα φίλον καὶ ἓν σκάφος περιμένον με εἰς τὴν Ἑλβαν, ἡ σωτηρία μου ἦτον βεβαία, διότι τὸ Σαξωνικὸν ὄριον ἀπέειχε μόνον ἓν μίλιον.

Δὲν θέλω νὰ μακρολογῇσω περιγράφων τὰ καθέκαστα τοῦ σχεδίου μου ἀλλὰ τινὰς ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ ἀναγκάζομαι ν' ἀναφέρω, διότι ἦτον γιγαντιαῖον καὶ εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν περιπεπλεγμένον.

Κατ' ἀρχὰς προσέειπα τὸν σιδηρὸν τὸν δέοντα εἰς τὸ ἔδαφος τὴν θερμάστραν, καὶ ἔχοντα ἐνὸς καὶ ἡμίσειας ποδὸς μήκος, καὶ ἔκοψα τὰ καρφία, διατηρήσας ὁμῶς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ νὰ τὰς ἐναποθέτω πάλιν εἰς τὸν τόπον των, καὶ νὰ μὴ κινηθῇ ἡ ὑπόψια τῶν καθ' ἐξομαλῆα ἐπισκεπτομένων με. Τὰ καρφία μ' ἐχρησίμευσαν πάλιν ὡς ἐργαλεῖς, ὅπως ἐγείρω τοὺς πλίνθους, καὶ ὑπ' αὐτὰς εὖρον χῶμα. Ἀμέσως ἐπεχείρησα νὰ ὑποσκάψω τὸν ἐκταποδιαῖον τοίχον ὀπίσω τῆς θερμάστρας, εἰς μέρος κρυπτόμενον ὑπ' αὐτῆς. Τὸ πρῶτον στρώμα συνέκειτο ἐκ πλίνθων. Ἀλλ' ὁ πίσω αὐτῶν ὑπῆρχον μεγάλοι περὶ ἑκκατὸι λίθοι. Καθ' ὅσον δὲ ἐξῆγον τὰς πλίνθους τὰς ἐκ τοῦ ἔδαφους καὶ ἐκ τοῦ τοίχου, τὰς ἠοίθουν διὰ νὰ τὰς ἐνθυμῶμαι ὥστε νὰ δύναμαι νὰ τὰς ἐναποθέτω πάλιν εἰς τὸν τόπον των, καὶ νὰ μὴ φαίνεται ὅτι ποτὲ ἀφηρεῖσθαι.

Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως ἀποκαθίστων τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν των μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, ὁμοίως καὶ τὸν συνδέοντα τὰς πλίνθους πηλόν, ὃν ἐπροσπάθουν νὰ προφυλάξω. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν κενῶν μερῶν, ἐκοσκίνιζον τὰ συντρίμματα αὐτοῦ, καὶ διὰ ψήκτρας ἥτις εἶχον κόψει ἀπὸ τὴν κόμην μου, ἐπέχριον ὅλον τὸ λιθόστρωμα, ὅπερ τότε εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς φυλακῆς μου ἐφαίνετο ὡς ἂν δὲν εἶχε βλαβὴ ποτέ. Ἰσως ἑκατοντάκις ἐπανελάθον αὐτὴν τὴν πλινθόστρωσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἐπίχρισιν.

Ἐν ᾧ δ' εἰργαζόμην, τοὺς λίθους καὶ τὰς πλίνθους ἐναπέθετον εἰς τὴν κλίνην μου· καὶ ἂν οἱ φύλακες μου εἶχον σοφισθῇ νὰ ἐλθωσιν εἰς ἄλλην τινὰ ἡμέραν πλὴν τῆς προσδιωρισμένης τετράδος, ἀνεκαλυπτόμην βεβαίως. Ἐπειδὴ ὁμῶς οὐδέποτε τοῦτο συνέβη, διὰ τοῦτο μετὰ ἐξαμηνιαίους ἀγῶνας τὸ ἡράκλειον ἔργον μου ἐφαίνετο μέλλον νὰ ἐπιτύχῃ. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ κατορθώσω νὰ ῥίπτω τὴν ἀνασκαπτομένην ὕλην ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου· διότι νὰ τὴν ἐναποθέτω πάλιν ὅλην εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς θέσεως, προκειμένου περὶ ἐκταποδιαίου τοίχου, ἦτον ἀδύνατον. Καὶ τοὺς μὲν λίθους ἡναγκάζομην βεβαίως νὰ τοὺς διατηρήσω. Τὸ χῶμα ὁμῶς ἐκκόρπιζον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς εἰρκτῆς μου, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ κατεπάουν, μέχρις οὐ τὸ ἔτριβον εἰς κόκκινον λεπτὴν. Σύρων δὲ εἰς τὸ παραθύρον τὴν θερμάστραν μου, ἥτις πλέον δὲν ἦτον προσηλω-

μένη εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέβαινον εἰς αὐτὴν, καὶ ἔχουνον ἔξω τὴν κόκκινον. Ἐπειτα δὲ ἔκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, καὶ διαλύσας ἐν τῶν περιποδίων μου, μετὰ τὴν κλωστήν αὐτοῦ τὰς ἔδισα, καὶ προσέθισα καὶ ἕνα θύσανον τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου. Ἀνοίξας δὲ μεγάλην ὀπὴν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύω κιγκλίδων τοῦ παραθύρου δικτυωτὸν, ὀπὴν ὁμῶς ἦτις κάτωθεν δὲν ἐφαίνετο, βοηθεία τοῦ αὐτοσχεδίου μου ἐργαλείου, ἔσπρωχνον δι' αὐτῆς τὴν κόκκινον ἔξω τοῦ παραθύρου· καὶ ἔπειτα περιέμενον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ ἀνεμὸς ὑψοῦτο τὴν νύκτα, καὶ τότε τὴν ἐσκοῦπιζον ἐντελῶς, ὥστε ὁ ἀνεμὸς τὴν ἐφύσα, καὶ ἔχνος αὐτῆς δὲν ἐφαίνετο ἔξωθεν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐρρίψα ἱσως τριακοσίας λίτρας χῶματος, καὶ εἶχον τόπον ὅπως ἐξακολουθῶ τὰς ἐργασίας μου. Ἐπειδὴ ὁμῶς οὐδὲ τοῦτο ἴσκει, κατεσκεύαζον σφαιρίδια, καὶ ὅταν ὁ φρουρὸς περιπατῶν ἐστρεφε τὰ νῶτα, τὰς ἐφύτων ἔξω τοῦ παραθύρου διὰ χαρτίνου σωλῆνος. Εἰς τὸν κενὸν δὲ μένοντα τόπον ἐναπέθετον τοὺς λίθους μου, καὶ οὕτως ἐξηκολούθουν ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενος.

Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω ὁποίας δυσκολίας ἀπῆντησα, ἀφ' οὗ προῦχώρησα ἕως δύω πόδας εἰς τὸν λίθον. Ἀλλὰ ἐργαλεῖα δὲν εἶχον ἀπὸ τὰ σιδηρὰ ἐκεῖ· νὰ καρφία, ὅσα εἶχον ἀνασκάψει. Εἰς εὐτπλαγχνος στρατιώτης μοι ἔδωκε καὶ αὐτὸς μίαν σιδηρὰν ῥάβδον, καὶ μίαν στρατιωτικὴν μάχαιραν μετὰ τὴν θήκην τῆς· καὶ ἀμφοτέρω τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα μοι ἐχρησίμευσαν τὰ μέγιστα, καὶ πρὸ πάντων τὸ δεύτερον· διότι δι' αὐτῶν ἔκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, δι' ὧν ἐξῆγον τὸν πηλόν ἀπὸ τῶν λίθων τὰ διαστήματα. Ἀλλ' ἡ δυσχέρεια μεθ' ἧς εἰργαζόμην διὰ τοῦ παχέος τούτου τοίχου ὑπερέβαινε πάντα ὄρον· διότι τὸ οἰκοδόμημα ἦτον ἀρχαῖον, καὶ ὁ πηλὸς εἶχε πολλὰκις ἀπολιθωθῇ, ὥστε ἔπρεπε τότε νὰ κατατρίβω ὅλον τὸν λίθον εἰς κόκκινον. Τέλος, μετὰ ἕξ μηνῶν ἀνένδοτον ἐργασίαν, ἐφθάσα εἰς τὸ τέρμα τῶν κόπων μου, καὶ ἤγγισα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλπίδων μου, ὥς μοι ἀπέδειξεν ἡ στίβας τῶν πλίνθων, ἥτις μόνη πλέον με διέτρεξε ἀπὸ τὴν παρακειμένην εἰρκτὴν.

Συγχρόνως εὖρον εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσω πρὸς τινὰς ἐκ τῶν σκοπῶν. Μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἰς ἀρχαῖος στρατιώτης, Γερχάρδος καλούμενος· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναφέρω ἐνταῦθα, διότι ἀνέπτυξεν ὑψηλὰς καὶ εὐγενεῖς ἀρετάς. Παρ' αὐτοῦ ἔμαθον τὴν ἀκριβὴν θέσιν τῆς φυλακῆς μου, καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις ὅσαι εἶδυναντο νὰ βοηθήσωσι τὴν φυγὴν μου. Χρήματα μόνον ἀκόμη μοι ἔλειπον πρὸς ἀγορὰν πλοιαρίου, ἐφ' οὗ νὰ διαπλεύσω τὸν Ἑλβαν μετὰ τοῦ Γερχάρδου, καὶ νὰ καταφύγωμεν ὁμοῦ εἰς τὴν Σαξωνίαν. Διὰ τοῦ Γερχάρδου ἐγνώρισα μίαν ἀγαθὴν νέαν Ἰουδαίαν, γεννηθεῖσαν εἰς Δεσσάου. Ἐσθὴρ δὲ καλουμένην, καὶ ἥς ὁ πατὴρ εἶχε μείνει ὅλην δεκαετίαν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ ἀγαθὴ καὶ εὐτπλαγχνος αὕτη κόρη, ἣν οὐδέποτε εἶχον ἰδῇ ἄλλοτε, ἐκέρδισεν ὑπὲρ ἐμοῦ δύω ἄλλους στρατιώτας, οἵτινες τῇ ἐπέτρεπον νὰ ὁμιλῇ μετ' ἐμοῦ, πάντοτε ὅταν ἐφρουρευν αὐτοί. Συνδέσας δὲ τὰς σχίζας τῆς κλίνης μου, ἀπετέλεσα ῥαβδίον τόσον μακρὸν,

ὥστε ὑπερέβκινε τοὺς χάρακας, οἷτινες ὑψοῦντο ἐμπρὸς τοῦ παραθύρου μου, καὶ οὕτως ἔλαβον χαρτίον, ἄλλην δευτέραν μάχαιραν, καὶ μίαν ρίνην.

Οὕτως ἔγραψα πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου, τῇ περιέγραψα τὴν θέσιν μου, καὶ τὴν παρεκάλεσα νὰ ἐγχειρίσῃ τριακόσια τέτταρα εἰς τὴν Ἰουδαίαν, διότι δι' αὐτῶν ἠλπίζα νὰ διαφύγω ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Ἄλλην περὶ παύσῃ ἐπιστολὴν ἔγραψα πρὸς τὸν κόμητα Πουέβλην, πρέσβυν τῆς Αὐστρίας ἐν Βερολίῳ, καὶ ἐν αὐτῇ περιέκλειον συναλλαγματικὴν χιλίων φλορινίων ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας μου ἐν Βιέννῃ, μετὰ παρακλήσεως νὰ παραδώσῃ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν· διότι ταύτην τὴν ποσότητα τῇ εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς ἀμοιβὴν τῆς πίστεώς της. Ἐπραξε δὲ ἡ ἀγαθωτάτη αὕτη νέα πᾶν ὅ,τι τῇ ἐζήτησά· τὸ σχέδιον ἡμῶν ὅμως ἀνεκαλύφθη, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἀπηλπισμένος. Καὶ ἡ λύπη μου ἠῤῥησεν ἐτι μᾶλλον, ὅταν ἔμαθον ὅτι ἡ ἐμὴ δυστυχία ἐπέφερε νέας καταδρομὰς κατὰ τῆς οἰκογενείας τῆς Ἰουδαίας.

Τότε ἦλθεν εἰς Μαγδεβοῦργον καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὰς φυλακὰς, διέταξε νὰ οἰκοδομηθῇ νέα εἰρκτὴ, καὶ διέγραψεν ὁ ἴδιος τὸ εἶδος τῶν ἀλύσεων εἰς ἃς ἐμελλον νὰ δεθῶ. Ὁ δὲ καλὸς καὶ ἀγαθὸς Γερχάρδος, ἀκούσας τὸν ἀξιωματικὸν λέγοντα ὅτι ἡ νέα εἰρκτὴ εἶναι δι' ἐμέ, ἔσπευσε νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ. Ἀλλὰ συγχρόνως μ' ἐβεβλίσαν ὅτι δὲν δύναται νὰ ᾔσῃ αὐτὴ ἐτοίμη πρὸ ἐνὸς μηνὸς τοῦλάχιστον. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα νὰ συμπληρώσω ὅσον τάχιον τὴν ῥῆξιν τοῦ τοίχου, καὶ νὰ δραπετεύσω ἀνευ οὐδεμιᾶς βοηθείας. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτον ἀδύνατον, διότι εἶχον συντρίψει τὰ ἔρια τῆς κλίνης μου, καὶ ἐξ αὐτῶν κατεσκεύασε σχοινίον, ὃπερ σκοπὸν εἶχον νὰ δέσω εἰς ἐν κανόνιον, καὶ νὰ καταβῶ ἀπὸ τὸ τεῖχος. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐδυνάμην νὰ καλυμθῶ διὰ τῆς Ἑλθας, νὰ φθάσω εἰς τὸ Σαξωνικὸν ὄριον, καὶ οὕτω νὰ διαφύγω.

Τὴν 26 Μαΐου 1755 εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀνοίξω τὴν ὀπὴν καὶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν παρακειμένην εἰρκτὴν. Φθὰς ὅμως εἰς τὰς πλίνθους τὰς εὗρον τότεν σκληρὰς καὶ στερεῶς συνδεδεμένας, ὥστε ἠναγκάσθην ν' ἀναβάλω τὸ ἔργον μέχρι τῆς ἐπαύριον. Ἐπομένως, ἀπειρηκὼς καὶ ἐξησθενημένος διέκοψα τὴν ἐργασίαν περὶ τὴν αὐγὴν· καὶ ἂν τις εἶχε τότε εἰσέλθει εἰς τὴν φυλακὴν θὰ ἀνεκάλυπτεν ἀναμφιβόλως τὸ ὄρυγμα. Ὅποια ἐχθρὰ τύχη μὲ κατέτρεχε πάντοτε καὶ μ' ἐβύθιζεν εἰς κατατροπὴν καθ' ἣν στιγμὴν ἐνόμιζον ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς εὐτυχίας!

Ἡ 27 Μαΐου ὑπῆρξε μία τῶν σκληροτέρων ἐποχῶν τῆς ζωῆς μου. Ἡ νέα μου φυλακὴ ἐν Σταρρόρτῳ εἶχεν ἐτοιμασθῇ ταχύτερον ἀφ' ὅ,τι ὁ Γερχάρδος εἶχε νομίσει, καὶ τῇ νύκτα, ἐν ᾗ ἐτοιμαζόμην νὰ φύγω, ἤκουσα ἄμαξαν ἥτις ἐστάθη ἐμπρὸς τῆς φυλακῆς μου. Οἱ στρόφιγγες καὶ τὰ κλειθρὰ τότε ἀντήχησαν, αἱ θύραι ἠνεώχθησαν, καὶ μόνον καιρὸς μοὶ ἔμεινε νὰ κρύψω τὴν μάχαιραν, τὴν τελευταίαν ἐλπίσιν μου ἐλπίδα! Ἀμέσως δὲ εἰσῆλθον ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ὁ ταγματάρχης τῆς ἡμέρας καὶ εἰς λοχαγός, προπορευομένων δύο φανῶν.

— Ἐνδύσου!

Αὐτὴν μόνην τὴν λέξιν ἐπρόφεραν, καὶ ὑπήκουσα.

Ἐφόρουν δὲ ἀκόμη τὴν στολὴν τοῦ Κορδοβινοῦ τάγματος. Μετὰ ταῦτα μοὶ προσέφερον ἀλύτεις, καὶ ἠναγκάσθην νὰ τὰς περιδέσω ὁ ἴδιος εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας μου, ὁ δὲ ταγματάρχης τῆς πλατείας μοὶ ἔδεξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἔπειτα, λαβόντες με ἐκ τῶν μασχαλῶν, μ' ἔφεραν εἰς τὴν ἄμαξαν. Διὰ νὰ φθάσω εἰς Σταρρόρτον ἔπρεπε νὰ διέλθω διὰ τῆς πόλεως. Κατ' ἀρχὰς ὅλα ἐσιώπων πέριξ μου, πλὴν τοῦ θορύβου ὃν ἀπεῖλει ἡ συνοδεία μου. Ὅταν ὅμως εἰσῆλθομεν εἰς τὸ Μαγδεβοῦργον, ἤκουσα τὸ πλῆθος συρρέον περὶ ἡμᾶς διὰ νὰ μὲ ἰδῇ.

Ἀλλ' εἰς τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην περίπτωσιν ἡ δύναμις μου δὲν μ' ἐγκατέλιπε. Τέλος ἐτάβη ἡ ἄμαξα, καὶ κομισθεὶς εἰς τὴν νέαν μου φυλακὴν, ἐλύθην τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀλλ' ὅποια ἡ φρίκη μου, ὅταν ὑπὸ τινῶν δαυλῶν φωτιζόμενον, εἶδα τὸ ἔδαφος κατακεκαλυμμένον ἀπὸ βαρείας ἀλύσεις, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν πύρρυνον ἀνθρώπων καιόντων, καὶ δύο ἀγριανθρώπων, δυσμενῶς βλέποντας, καὶ σφύρας κρατοῦντας καὶ ἄκμονας! Καὶ ἀμέσως τὰ ὄργανα ταῦτα τοῦ δεσποτισμοῦ ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν των. Τεράστιαι ἀλύσεις ἐσφυρηλατήθησαν περὶ τὰ σφυρά μου, ἐξαρτηθεῖσαι ἐξ ἰσχυροῦ κρίκου ἐνωκοδομημένου εἰς τὸν τοίχον, τρεῖς πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, καὶ μόλις ἐπιτρέποντάς με δύο ἢ τρεῖς πόδας νὰ περιπατῶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τ' ἀριστερά. Μετὰ ταῦτα δ' ἐσφυρηλάτησαν ἄλλον κρίκον, παλαιστῆς πλάτος ἔχοντα περὶ τὸ γυμνὸν σῶμά μου· αὐτὸν δὲ συνέδεε βαρεῖα ἄλυσις μετὰ σιδηρᾶς ῥάβδου, διποδιαίας, ἰσοπαχοῦς δὲ μὲ ἀνδρὸς βραχίονα, καὶ ἐχούτης χειροπέδας εἰς τὰ δύο τῆς ἄκρας.

Οὐδεὶς μ' ἠνχῆθη τὴν καλὴν νύκτα, ἀλλ' ἀπεσύρθησαν ὅλοι ἐν φοβερᾷ σιωπῇ, ἤκουσα δὲ μόνον τὸν ἀπαίσιον τριγμὸν τεισάρων θυρῶν αἷτινες ἐκλείσθησαν καὶ ἐκλειδῶθησαν ἐπ' ἐμοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν, ἀδοήθητος, μόνος, ἐν βαθυτάτῳ σκότει ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἔδαφους, καὶ φέρων δυσβάστακτον βάρος ἀλύσεων.

Προέβλεπον δὲ ὅτι ἡ δεινὴ αὕτη θέσις μου δὲν ἦτον ἐφήμερος· διότι εἶχον ἀκούσει ὅτι ἐξεβράγη πόλεμος μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσίας, καὶ πρὶν τῆς λήξεως αὐτοῦ οὐδεμίαν εἶχον ἐλπίδα. Ἀλλὰ μετὰ καρτερίας νὰ ὑπομείνω τῆς ζωῆς ἐκείνης τὴν συνεχῇ καὶ τρομερὰν βίαν, μοὶ ἦτον ἀδύνατον. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ διαλογισμοί μου. Τέλος ἐπανῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἐπανῆλθεν ὅμως χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ. Διετάραιε μόνον τὸ σκότος τὸ παρακεχυμένον περὶ ἐμέ, ὥστε νὰ μοὶ δείξῃ τὴν φρίκην τῆς φυλακῆς μου.

Μῆκος εἶχεν αὕτη περίπου ὀκτὼ ποδῶν, πλάτος δέκα, καὶ θερμάστραν δὲν εἶχεν. Εἰς μίαν δὲ τῶν γωνιῶν ὑπῆρχεν ἔδρα, ἔχουσα μῆκος τεσσάρων πλίνθων, καὶ εἰς αὐτὴν ἐδυνάμην νὰ κάθημαι, στηρίζων τὰ νῶτα εἰς τὸν τοίχον. Ἀπέναντι τοῦ κρίκου δι' οὗ ἤμην ἀλυσόδετος εἰς τὸν τοίχον, τὸ φῶς εἰσῆρχετο δι' ὀπῆς ἡμικυκλικῆς, ἐχούσης ἐνὸς μὲν ποδὸς ὕψος, διάμετρον δὲ δύο ποδῶν. Ἦτον δὲ ἡ ὀπὴ αὕτη ἀνιούσα πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τοίχου, ἔχοντος πᾶχος ἐξ ποδῶν, καὶ ἐκεῖ ἐκλείετο διὰ κυκνοῦ δικτυωτοῦ· ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ἔξω ἦτον κατιοῦσα, καὶ τὰ δύο τῆς πέρατα ἐκλείοντο πάλιν δι' ἰσχυρῶν κιγκλίδων. Ἡ

φυλακή μου ἦτον ὠκοδομημένη ἐντὸς τῆς τάφρου, καὶ ἡ ὀπή ἦτις τὴν ἐφώτιζε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου τοίχου, ὥστε τὸ φῶς μοι ἤρχετο οὐχὶ κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ δι' ἀντανεκλάσεως, ἢ μᾶλλον φῶς διόλου δὲν ἤρχετο ἐξ αἰτίας τῶν τόσων κωλυμάτων καὶ τῶν τόσων κιγκλιδίων. Οἱ δὲ οφθαλμοί μου ὁμῶς τοσαῦτον συνείθισαν εἰς τὸ σκότος, ὥστε ἐδυνάμην νὰ ἰδῶ καὶ ποντικὸν τρέχοντα. Μετὰ δὲ τοῦ δεικνυτοῦ καὶ τῶν ἐτῶν κιγκλιδίων ὑπῆρχε παράθυρον ὑάλινον, οὗ ἐλάχιστον τμήμα ἐδύνατο ν' ἀνοιχθῇ, πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ αἵρος. Τὸ ὄνομα Τρέγκ ἦτον ἐνωκοδομημένον εἰς τὸν τοίχον μ' ἐρυθρὰ γράμματα ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας μου ὑπῆρχεν ἐπιτάφιον μάρμαρον, φέρον ἐπίσης ἐγγεγραμμένον τὸ ὄνομα Τρέγκ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ κρανίον. Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς μου ἦσαν θρύλιναι καὶ διπλαῖ· ἐξώθεν δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἶδος προδόμου μ' ἐν παράθυρον, ἦν δὲ καὶ αὐτὸς κεκλεισμένος μετὰ διπλῆν θύραν. Ἡ τάφρος ἡ περιέχουσα τὸ φρικτὸν καταγώγιον τοῦτο, ἐκλείετο ἐκατέρωθεν διὰ χαράκων δωδεκαποδιαίων, καὶ αὐτῶν τὴν κλειδὰ ἐκράτει ὁ ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς· διότι ἡ θελήσις τοῦ βασιλέως ἦτον νὰ μὴ δύναμαι νὰ συνομιλήσω ἢ νὰ συγκοινωνήσω μετ' οὐδενὸς τῶν σκοπῶν. Ἡ μόνη δυνατὴ εἰς τὸ σῶμά μου κίνησις ἦτον νὰ πηδῶ πρὸς τὰ ἄνω, ἢ νὰ τινάσσω τοὺς βραχίονάς μου διὰ νὰ θερμανθῶ. Ἀφ' οὗ δὲ συνείθισα περισσότερον τὰς ἀλύσεις, κατώρθουν νὰ κινῶμαι καὶ πλαγίως μέχρι τεσσάρων ποδῶν. Ἀλλὰ τοῦτο μοι προὔξενε πόνους εἰς τὸ κατὰ τὸν ὅσπον.

Ἡ φυλακή μου εἶχε στρωθῇ μετὰ πηλὸν καὶ ἀτθετον μόλις πρὸ ἑνδεκά ἡμερῶν, καὶ οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἐδυνάμην νὰ ζήσω ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸ κάθυγρον ἐκεῖνο ἄντρον. Ἐπὶ ἑξ μῆνας ἐζήσα κυλιόμενος εἰς τὸ ὕδωρ τὸ σταλάζον ἀνωθεν ἀπὸ τοῦ παγεῖ· θόλους· καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι ἐπὶ τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν ποτὲ, αὐτὴ στιγμὴν δὲν ἐπτέγνωσα. Καὶ ὁμῶς ἡ ὑγεία μου δὲν ἐδλάθη. Καθ' ἡμέραν ἡ ἐπίσκεψις τῶν δεσμοφυλάκων μου ἐγένετο μετὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς φρουρᾶς, καὶ τότε αἱ θύραι ἀφίοντο ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀνοικταί, διότι ἄλλως ἡ ὑγρασία τοῦ περιέχοντος ἐσθύνε τὰς λαμπράδας τῶν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ θέσις μου, καὶ οὕτως ἐγενετο ἁφίλος, ἀπεγνωκὸς, ἐλεεινὸς, παραδεδομένος εἰς πάσας τὰς ὑλικὰς τυραννίας τῆς θέσεώς μου καὶ πάσας τὰς αὐλοὺς βασάνους τοῦ ἀλγοῦντος νοός μου. Ἡ καρδία μου δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀπολειθῶθαι εἰς ἀναλγησίαν· ἐξ ἐναντίας δ' ἡ ἠθικὴ μου δύναμις με εἶχεν ἐγκαταλείψει, καὶ ἡ φυλακή μου μοι ἐφαίνετο ἄντρον ἀπελπισίας· καὶ ὁμῶς αὐτόχειρ δὲν ἐγίνα, καὶ ἐνεκαρτέρησα εἰς τὸν ἀνυπέρβλητον τοῦτον βαθμὸν τῆς δυστυχίας.

Περὶ δείλην ἠνοιγέτο τοῦ κλωβοῦ μου ἡ θύρα, καὶ ολίφεις καὶ συμπάθεια ἦτον ἐπικεχαράγμενη ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν δεσμοφυλάκων μου· οὐδεὶς ἐπρόσερε λέξιν, οὐδεὶς μοι ἀπέτεινεν ἀσπασμόν. Φοβερά ἦτον τῶ ὄντι ἡ στιγμὴ τῆς ἀφίξεώς των· διότι μὴ ὄντες εἰσέτι συνειθισμένοι πρὸς τὰς τερατώδεις ἐκείνας σιδηρᾶς δοκοὺς καὶ τὰ κλειθρα, ἡμίσειαν ὥραν τοῦλάχισ-

στον ἠγωνίζοντο πρὶν ἀνασπάσωσι τὰ ἀπαίσιμα ἐργαλεῖα ἅτινα ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀντήχουν ἀκόμη εἰς τὰ φρικτῶδη ἐκεῖνα ὑπόγεια, ὡς ἀγρία τῆς τυραννίας φωνή.

Μετὰ ταῦτα μοι ἔφερον μίαν κλίνην μ' ἐν στρώμα καὶ ἐν ἐφάπλωμα, προτέτι δὲ μίαν ὑδρίαν ὕδατος, καὶ ἕνα μέλανα ἄρτον ἐξ λιτρῶν. «Νὰ μὴ κλαίῃσαι ὅτι πεινᾷς, εἶπεν ὁ ὑκατιστὴς τοῦ φρουρίου· ἔχεις ἄρτον ὅσον θέλεις νὰ τρώῃς.» Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἐγκατελείφθη πάλιν εἰς τοὺς διαλογισμούς μου.

Τί παράδοξον πρᾶγμα εἶναι ἡ καλουμένη εὐτυχία! Πῶς νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν μου ὅταν μετὰ ἑνδεκά μηνῶν ἀνυπόφορον βουλιμίαν, αἶψῃ μοι ἐπετράπη εὐωχία ἐλοκλήρου μέλανος ἄρτου! Ὡ φύσις! ποῖον συνέδεσας ἡθονὴν μετὰ τῆς θεραπείας τῶν ἀναγκῶν σου! Ἐνθυμηθῆτέ το σεῖς ὅσοι τρυφερεῖτε εἰς ἀκρασίαν, ὅσοι διὰ παντοίων ἐρευνήσεων ἐρεθίζετε τὴν ὁρεξίν σας καὶ δὲν δύνασθε νὰ τὴν διεγείρτε! Ἐνθυμηθῆτε διὰ πόσον ἀπλοῦ τρόπου τμήμα ἄρτου εὐρωτιώτερος γίνεται εὐωδέστερον ὁλῶν τῶν ἀρωμάτων τῆς ἀνατολῆς, γλυκύτερον εἰς βρώσιν ὁλῶν τῶν προϊόντων τῆς ξηρᾶς ἢ τῆς θαλάσσης! Τοῦτο ἐνθυμᾶσθε, καὶ πεινᾶτε πρὶν τρώγετε.

Ἀλλὰ φεῦ! ἡ χαρὰ μου ὑπῆρξε βραχεῖα! καὶ μετ' ὀλίγον ἔμαθον ὅτι τὴν ἀκρασίαν τιμωρεῖ ἡ μεταμέλεια καὶ ἡ νότος. Ἡ μακρὰ μου νηστεία εἶχεν ἐξασθενίσει τὰς χωνευτικὰς μου δυνάμεις. Ἐπομένως ἐπροήθην, ἐπὶ ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς ὑδρίας μου, ἡθιανόμην σπατμοὺς τοῦ στομάχου, κολικοπόνους, καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός με ἐφλεγε καὶ με ἐτυράννει ἡ δίψα. Τότε ἤρχισα νὰ καταρῶμαι ἐκείνους οἷτινες, ὅπως αὐξήσωσι τὰς βασάνους μου, μετὰ ἀρῆκαν κατ' ἀρχὰς νὰ λιμώττω, καὶ ἔπειτα νὰ παραδοθῶ εἰς τὴν ἀσθενίαν. Ἀν δὲν εἶχον τὴν κλίνην μου νὰ ἀπλωθῶ ἐπ' αὐτῇ, τῶ ὄντι ἐκείνην τὴν νύκτα θὰ παρεφρόνουν ὑπὸ ἀπελπισίας. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀλίγον με ἀνέπαυε μόνον. Διότι μὴ ὡν συνειθισμένος εἰσέτι εἰς τὰς βαρυτάτας ἀλύσεις μου, δὲν ἐδυνάμην ἀκόμη νὰ κατακείμεαι μετ' ἀνέσεως ὅταν τὰς ἐφόρουν, ὡς μετὰ ταῦτα εἰδοχθῆν ὑπὸ τῆς συνηθείας· τὰς περιετύλιξα ὁμῶς οὕτως, ὥστε κατώρθωσα νὰ κάθημαι εἰς τὸ γυμνὸν στρώμα. Ἀφ' ὅλης τῆς ταλαιπώρου μου νύκτας, αὕτη ἦτον ἡ ἀθλιωτέρα. Τὴν ἐπαύριον, ὅταν οἱ φύλακες ἡνώξαν τὴν φυλακὴν μου, με εὔρον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· θαυμάσαντες δὲ διὰ τὴν πείναν μου, μοι ἔφεραν καὶ ἄλλον ἐλοκλήρου ἄρτον· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν λαβῶ, πιστεύων ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον τριφῆς. Μοι τὸν ἀφῆκαν ὁμῶς αὐταί, μοι ἔδωκαν καὶ ὕδωρ, καὶ ὑφούντες τοὺς ὤμους τῶν μετ' ἀπεχαιρέτησαν, πιστεύοντες, ὡς ἐφαίνετο ὅτι εἰς τὴν προσεχῇ των ἐπίσκεψιν δὲν θὰ μ' εὔρωσι πλέον ἐν ταῖς ζωσὶ. Κλείσαντες ἐπομένως τὰς θύρας, με ἀφῆκαν, χωρὶς ποσὸς νὰ μ' ἐρωτήσωσιν ἂν ἔχω ἄλλης βοήθειας ἀνάγκην.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέλαβεν ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν θέσιν, καὶ ἀμέτῳ μ' ἐπεφοίτησαν πάλιν ἀποδράσεως σκέψεις. Ὅταν αἱ τέσσαρες θύραι τῆς εἰρηκτῆς μου ἠνοιγόντο, παρετήρησα ὅτι ἦσαν ὅλαι ἐύλιναι ἤρχισα ἐπομένως νὰ συλλογίζωμαι ἂν δὲν ἐδυνά-

μην νὰ κόψω τὰ κλειθρα μὲ τὴν μάχαιραν ἣτις εὐτυχῶς μοί εἶχε μείνει· καὶ ἂν ἀπετύγγανε καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος τρόπος, τότε εἶχον καιρὸν ν' ἀποθάνω πάντοτε. Ἐπρεπεν ὁμῶς πρὸ πάσης ἄλλης ἀποπείρας ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὰς ἀλύσεις μου. Κατ' ἀρχὰς κτύπησα νὰ ἐξάξω τὴν δεξιάν χειρά μου ἀπὸ τῆ χειροπέδην, ἀλλὰ κατεξέσχισα τοὺς ὄνυχάς μου, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν ἀπ' αὐτοῦς. Διὰ δὲ τὴν ἀριστερὰν χειρὰ ἐπὶ ποῦ ἠγωνίσθην ματαίως· ἀλλὰ τέλος ἐλάβον κέραμον ἀπὸ τὴν καθέδραν μου, καὶ τρίβων βιαίως τὸ κλειθρον, κατώρθωσα νὰ τὸ ἀνοίξω, διότι δὲν εἶχε κλεισθῇ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν.

Ἡ ἄλυσις συνείχετο μετὰ τοῦ κρίκου τοῦ περὶ τὸ σῶμά μου δι' ἀγκύτρου, οὗ ἡ μία ἄκρα εἶχε μείνει ἐκτὸς τοῦ κρίκου. Διὰ τοῦτο, τὸν πόδα μου εἰς τὸν τοῖχον στηρίζων, ἐσπρωξά μὲ τοσαύτην δύναμιν, ὥστε τὸ ἀγκυστρον ἐλυγίσθη, καὶ ἤνοιξε, καὶ ἠμπόρεσα ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὴν ἄλυσιν. Ἐμενεν ἀκόμη ἡ προσδέουσα τὸν πόδα μου εἰς τὸν τοῖχον. Ταύτην ἐλάβον εἰς τὰς χειράς μου, καὶ ἐστρεψά καὶ συνέστρεψά τοὺς κρίκους αὐτῆς, μέχρις οὗ ἐντείνας πάσας μου τὰς δυνάμεις, καὶ ἡ φύσις μοί ἔδωκε δύναμιν τῷ ὄντι μεγάλην, διέβρηξα δύω τῶν κρίκων.

Τότε ἐνόμισα ἑμαυτὸν εὐδαίμονα! ἀμέσως ἐστρεξά πρὸς τὴν θύραν, φιλαφῶν μὲ τὰς χεῖρας ἐζήτησα νὰ εὕρω τὰ καρφία τὰ συνέχοντα τὸ κλειθρον, καὶ ἀνεκάλυψα ὅτι μέγα τεμάχιον ξύλου δὲν ἐχρειάζετο νὰ κοπῇ. Ἦρχισα ἐπομένως τὴν ἐργασίαν εὐθύς, καὶ διὰ τοῦ μαχαίριου μου ἐκοψά τὸ ξύλον ὅπως ἰζῶ πόσον ἦτον τὸ πάχος του, καὶ εὗρον πρὸς μεγάλην χαρὰν μου, ὅτι ἦτον μόνον ἐνὸς ποδὸς· ὥστε μοί ἦτον εὐκόλον νὰ κόψω καὶ τὰς τέσσαρας θύρας ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρων.

Ἡ ἐλπίς λοιπὸν ἀνέλαμψε πάλιν εἰς τὴν καρδίᾳ μου. Ὅπως δὲ μὴ ἀνακαλυφθῶ, ἐσπευσα νὰ περιδεθῶ πάλιν τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλὰ μὲ πόσας δυσκολίας! Ἀφ' οὗ ἐρπόμενος πολλὴν ὥραν ἐζήτουν, τέλος εὗρον τὸν ἀπεσπασμένον κρίκον. Εὐτυχία μου δὲ ἦτον ὅτι αἱ ἀλύσεις μου ποτὲ δὲν ἐξεταζόντο, διότι ὑπετίθετο ὅτι μοί ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰς διαβρῇξω. Τοὺς διαβράγენტας δὲ κρίκους συνέδεσα πάλιν διὰ τῆς ταινίας τῆς κόμης μου· εἰς τὴν χειροπέδην ὁμῶς ὅταν ἤθελον νὰ εἰσβιάσω πάλιν τὴν χειρά μου, δὲν ἤδυνήην, διότι εἶχε πρησθῇ. Δι' οὗ τῆς νυκτὸς ἡσχολήθην εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως.

Τὴν δείλην ἐμελλον νὰ εἰθωσιν οἱ δεσμοφύλακες νὰ μ' ἐπισχερθῶσιν. Ἡ ἀνάγκη ἐπομένως καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἐδιπλασίασαν τὰς δυνάμεις μου, καὶ μετ' ἀγωνίας καὶ βασάνων ἀκατανοήτων τὸ κατώρθωσα τέλος, ὥστε ὅταν ἦλθον αὐτοί, εῖφαινοντο τὰ πάντα ἐν τάξει. Νὰ ἐξάξω ὁμῶς πάλιν τὴν δεξιάν μου χειρὰ ἐν ὅσῳ ἦτον πρησμένη, τοῦτο ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατον. Ἐπομένως ἔμεινον ἡσυχος μέχρι τῆς 4 Ἰουλίου, ὅταν ἀμέσως ἀφ' οὗ οἱ φύλακες ἐξεληθόντες ἐκλείσαν τὴν θύραν, ἀπηλλάγην τῶν σιδήρων, καὶ τρέξας πρὸς τὴν θύραν, ἤρχισα νὰ ἐργάζωμαι. Ἡ πρώτη τῶν δύω θυρῶν, ἀναιγόμενη πρὸς τὰ ἐντὸς, ἐκόπη εἰς μίαν ὥραν μόλις. Ἀλλ' ἡ δευτέρα πολὺ διέφερε· τὸ κλειθρον ἐ-

κόπη τοχέως. Ἦναίγετο ὁμῶς πρὸς τὰ ἐκτὸς. Ἐπομένως ἄλλο δὲν ἔμενεν, εἰμὴ νὰ κοπῇ ὅλη ἡ θύρα ὑπὲρ τὸν μαχλόν.

Καταβρίωθη ὁμῶς καὶ τοῦτο δι' ἀδιακόπου καὶ ἀκατανοήτου ἐργασίας. Τὸ δὲ δυσκολώτερον, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐργάζωμαι διὰ τῆς ἀρχῆς, βεβυσισμένος ὢν εἰς βαθύτατον σκότος. Ὁ ἰδρὼς ἐσταλάζειν ἢ μᾶλλον ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός μου, καὶ εἰς τοὺς ἐσπαραγμένους δακτύλους μου πυκνὸν ἐκολλᾶτο τὸ αἷμά μου.

Τέλος ἤρχισε νὰ ἐξημερώνη. Γόττε ἀντρίχθηθην ὑπὲρ τὴν θύραν ἣτις εἶχεν ἤδη κοπῇ κατὰ τὸ ἥμισυ, μέχρι τοῦ παραθύρου ὅπερ ἠναίγετο ἐν τῷ προδόμῳ τῷ μετὰ τῶν δύω διπλῶν θυρῶν, ὡς περιέγραψα πρίν. Ἐντεῦθεν δὲ εἶδα ὅτι ἡ εἰρκτή μου ἦτον ἐντὸς τῆς τάφρου τοῦ πρώτου προτειχίσματος. Ἐμπρὸς μου δὲ εἶδα τὸν δρόμον τὸν ἐκ τοῦ προτειχίσματος, καὶ τὸν φρουρὸν μόνον εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν, καὶ τοὺς ἐν τῇ τάφρῳ ὑψηλοὺς χάρακας, οὓς ἔπρεπε νὰ ὑπερπηδῇτω ὅπως φθᾶσω εἰς τὸ προτείχισμα. Ἡ ἐλπίς μου τότε ἀνεπτερώθη, καὶ ἐδιπλασίασα τοὺς ἀγῶνάς μου. Ἦρχισα δὲ νὰ ἐργάζωμαι ἐπὶ τῆς πρώτης τῶν διπλῶν θυρῶν, ἣτις καὶ αὐτὴ ἠναίγετο ἐσωτερικῶς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἐκοψά καὶ αὐτήν. Πρίν δὲ τελειώσῃ τὸ ἔργον, ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ μοί ἔμεινε πλέον νὰ κόψω καὶ τὴν τετάρτην θύραν, ὡς ἐκοψά τὴν δευτέραν. Ἀλλὰ τότε ἠσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλείπουσας, καὶ ἀμφοτέραι αἱ χεῖρές μου ἐσκεύρωσαν. Ἀνεπούθην ἐπομένως ὀλίγον, καὶ ἐπειτα ἤρχισα πάλιν· εἶχον δὲ κόψῃ ἐνὸς ποδὸς μῆκος. Ἐπὶ τὴν μάχαιρά μου αἶφνης ἐβραύεσθαι, καὶ ἡ λεπίς ἔπεσε κατὰ γῆς.

Ὅλα αἱ ἐλπίδες μου κατέστράφησαν τότε. Καταβέβλημένος, παρὰ φῶρος ὑπὸ ἀγωνίας καὶ ἀλγηδόνης, αἱματόφυρτος, ἐπέστρεψά εἰς τὸ ἄντρον μου. Τέλος ἐφθασε καὶ ἡ δείλη, ὅταν ἐμελλον νὰ φεραθῶ. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ προκαλέσω εἰς τὰ ἐσχατὰ τοὺς δεσμοφύλακας μου. Ὅταν ἠγεώχθη ἡ πρώτη πύλη, ὅλοι ἔμεινον πλήρεις ἐκπλήξεως· διότι ἐκεῖ παρέστην εἰς τὰς ὄψεις των, εἰς θέσιν ἀνθρώπου ἀπληγισμένου, ὁλὸς καθημαγμένος, φρίκην ἐμπνέων, κέραμον κρατῶν εἰς τὴν μίαν χειρὰ, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν τεθραυσμένην μου μάχαιραν, καὶ κράζων ἅμα προσῆλθαν, «Μακράν, τανυματάρχα, μακράν! Εἰπέ εἰς τὸν φρούραρχον ὅτι δὲν θέλω τοῦ λοιποῦ νὰ ζῶ ἀλυσόδετος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ, ὃν θέλῃ ἄς ἔλθῃ νὰ μὲ φονεύσῃ. Διότι οὕτω μόνον θὰ παραδοθῶ. Οὐδεὶς θὰ εἰσέλθῃ ἐνταῦθα· ὅστις τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ, θὰ τὸν φονεύσω. Ἴδου τὰ ὄπλα μου. Ἐδῶ ὅ' ἀποθάνω εἰς τὸ πείσμα τῆς τυραννίας!» Ὁ ὑπασπιστὴς καταπλαγείς, ἐθορυβήθη, καὶ ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν φρούραρχον. Ἐγὼ δ' ἐν τούτοις ἐκάθησα εἰς τὰς κεράμους ἃς εἶχον ἀποσπᾶσαι ἀπὸ τῆς καθέδρας μου, καὶ περιμένον τὴν ἐκβαθίν. Ἡ ἐνδόμυχός μου ἀπόφασις δὲν ἦ-ον τόσον ἀπονενοτημένη ὅσον ἐπροσποιούμην, ἀλλ' ἤθελον νὰ ἐπιτύχω συμβιβασμὸν ὠφέλιμον.

Τῷ ὄντι, ὁ φρούραρχος ἦλθε μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ καὶ τινῶν ἀξιώματικῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πρόδομον· ἀλλ' ὁπισθοδρόμησεν ἀνασχιρτήσας, ἅμα εἶδε τὴν

ἀπείσιόν μου μαρφήν, καὶ τὸν ἕνα μου βραχίονα ὑψωμένον, τὸν δὲ ἄλλον ὥπλιτμένον μὲ κέρατον. Πρὸς αὐτὸν ἐπανελάθον ὅ,τι εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν ὑπατιπσῆν, καὶ ἀμέτῳς διέταξεν ὁ προύραρχος εἰς στρατιώτας νὰ εἰσέλθωσι διὰ τῆς βίης. Ἀλλ' ὁ πρόδρομος μόλις εἶχεν εἰς ποδῶν πλάτος, ὥστε δύω μόνοι στρατιώται ἐδύναντο νὰ προεβάλωσι συγχρόνως τὸ κατὰ φύσιν μου. Ὅταν δὲ εἶδον τὰς ἀπειλητικὰς κινήσεις μου ἐτοίμας νὰ κατενεχθῶσι κατὰ κεφαλῆς των, ὡτισθοδρόμησαν ἐντρομοί. Μικρὰ παῦσις ἐγένετο, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ γέρον ὑπατιπστής καὶ ὁ ἐφημέριος τῶν φυλακῶν προυχώρησαν πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐδικῆς μου ὅπως μὲ προύωσιν. Ἐπὶ τινι καιρὸν ἐξηκολούθηται ἡ συνδιάλεξις· ἀλλὰ τέλος ὠργίσθη ὁ προύραρχος, καὶ διέταξε νέαν προσβολήν. Ἀλλ' ὁ πρῶτος στρατιώτης ἐπεσε τετρωμένος, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

Τότε πάλιν ὁ ὑπατιπστής τῆς πλατείας ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, ἀγκυπητὲ Τρέγκ, εἶπε, τί κακὸν σ' ἐκκαμ ὥστε θέλεις νὰ μὲ κατὰστρέψῃς; Εἴμαι ὑπεύθυνος ὅτι δι' ἀμελείας μου εἶχες μυχίαιον κεκρυμμένην. Πείσθητι, σὲ παρκαλῶ Πράνθητι. ἔχεις ἀκούη ἐλπίδας, ἔχεις φίλου, ἀκούη.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ δέσετε μὲ δευτέρως τῶν πρὶν ἀλύσεων; ἀπεκρίθη ἐγώ.

Τότε ἐξηλθεν αὐτὸς, συνωμίλητε μετὰ τοῦ προύραρχου, καὶ ἐπανελθὼν μοὶ ἐδῶκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς του ὅτι τὸ πρᾶγμα θ' ἀποσιωπηθῇ, καὶ τὰ πάντα θὰ ἐπανελάθωσι εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν των.

Οὕτως ἐτελείωσαν ἡ διαπραγματεύσεις, καὶ ἐκυριεύθη τὸ ἐλεεινὸν φρούριόν μου. Ἡ κατάστασίς μου ἐνέπνεεν οἶκτον· χειρουργοὶ ἐλθὼν ἐξέτατε τὰς πληγὰς μου καὶ τὰς ἐθεράπευσαν· μοὶ ἐδόθη δ' ἄλλος χιτὼν, καὶ αἱ κατήμαχμένοι· πλίνθοι ἠλλέγησαν. Ἐγὼ δὲ, ἡμιθανὴς, ἐκείμην ἐπὶ τοῦ στρώματός μου. Ἡ δίψα μου ἦτον ἀνυπόφορος, καὶ ὁ ἰατρός μοὶ διώριτεν ὀλίγον ὄνον. Δύω σκοποὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν τρόδον, καὶ οὕτως ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἀρέθην ἀνενόχλητος καὶ ἀνυάλυτος. Καὶ ζωμὸς ἀκόμη μοὶ ἐδίδετο καθ' ἡμέραν καὶ πότον ἡδονικὸς εἰς τὴν γεῦσιν ἦτον, πόσας μοὶ ἐδίδε δυνάμεις καὶ πότον μ' ἐξωογόνει, εἶναι ἀληθῶς ἀπερίγραπτον. Ἐπὶ δύω ὅλας ἡμέρας κατακείμεν, εἰς βύθος, καὶ μόνον ἡ ἀτρεστὸς δίψα μ' ἐξύπνα ἐνίοτε καὶ ἐπινον. Οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες μου εἶχον πρηθῇ, καὶ ἡθιγανόμην σφοδροτάτους πόνους εἰς τὸ νῶτον καὶ εἰς ὅλα τὰ μέλη μου.

Τὴν δὲ πεμπτὴν ἡμέραν αἱ θύραι ἐπισκευάσθησαν. Ἡ ἐνδοτέρα κατακαλύβη ἐντελῶς μὲ σιδηρᾶς πλάκας, καὶ ἐγὼ ἐπιδηροδέθην πάλιν ὡς πρὶν. Ἰσως ἐπίτασιν τῆς σκληρότητος ἐνόμισαν περιττήν. Ἀλλ' ἡ κυριωτέρα τῶν ἀλύσεων, ἡ προεδουτά με εἰς τὸν τοῖχον, αὐτὴ ἦτον παχυτέρα τῆς προτέρας· ἦν εἶχον θραύσει. Ἐκτὸς δὲ τούτου μόνου, κατὰ τὰ λοιπὰ ὅλα ἐτηρήθη ἀκριδῶς ἡ συνθήκη. Ἐλυποῦντο δὲ πολὺ οἱ ἀξιωματικοί, ὅτι ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Βασιλέως δὲν ἐδύναντο ν' ἀνακουρίωσι τὰ δεινὰ μου. Μοὶ ἠὲ χήθησαν ὅμως καρτερίαν καὶ δύναμιν, καὶ ἐκλείσαν τὰς θύρας μου μὲ μοχλοὺς καὶ κλειδιά.

Ἡ ἐνδυμασία μου κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν εἶναι ἀξίως περιγραφῆς. Ἐπειδὴ αἱ χεῖρές μου ἦσαν δεδεμέναι καὶ κεχωρισμέναι διὰ σιδηρᾶς βάνδου, καὶ οἱ πόδες μου ἀλυτόδετοι εἰς τὸν τοῖχον, δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐνδύθω κατὰ τὸν συνηθὲν τρόπον οὔτε χιτῶνα οὔτε κάλτια. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν χιτὼν, ἐκ τοῦ ὑφάσματος τῶν ὑποκαμίσων τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, ἐδέετο περίε τοῦ σώματός μου, καὶ ἠλάττετο κατὰ δεκαπενθημερίαν, τὰ δὲ χονδρὸειδῆ περιπόδια προεκομδοῦντο περὶ τὰς κινήσεις μου, καὶ εἰς τοὺς πόδας ἐφόρουσαν τρυτὰς ἐμδάδας. Ὅταν δὲ ἐβλεπον ἐμαυτὸν, φέροντα τυχὴν τὴν στήλην τοῦ κακούργου, οὕτως ἀλυτόδετον εἰς τοὺς τοίχους τοιαύτης κρύπτης, μίτην ἐπικαλούμενον δικαιοσύνην ἢ εὐτυχεμένην, ἡθιγανόμην δὲ ἄμεμπτον τὴν συνείδησίν μου, ἀνένοχον τὴν καρδίαν μου, ὅταν ἀνεπόλουν τὴν πρώτην λαμπρότητά μου ἐν Βερολίῳ καὶ Μίσχα, καὶ παρεβέλλον τοὺς καιροὺς ἐκείνους μετὰ τῆς θλιβεράς, τῆς τρομερᾶς ταύτης μεταβολῆς τῆς τύχης, ἐδιδόμην εἰς θλίψιν καὶ παρεδιδόμην εἰς ἀγανάκτησιν, εἰς βαθμὸν ὅστις τὸν καρτερικώτατον ἥρωα ἢ φιλόσοφον ἐδύναντο νὰ φέρῃ εἰς παρρησίαν, ἢ εἰς ἀπελπίαν.

Μόνη δὲ ἡ ὑπερηράνεια, ἡ συνκίεθις τοῦ δικαίου μου, καὶ ἡ ἀπυστος ἐργασία τῆς ἐφευρετικῆς κεφαλῆς μου καὶ τοῦ σιδηροῦ σώματός μου, αὐτὰ κατάρθουν νὰ διατηρῶσιν ὡς ἐκ θαύματος τὴν ζωὴν μου. Γὰρ ἀδιάκοπα σωματικὰ μου γυμνάσματα καὶ ἡ ἐνασχόλησις τῆς φαντασίας μου πρὸς εὑρεσιν τρόπων ἀπελευθερώσεως διετήρουν τὴν ὑγίαν μου. Τίς ἐδύναντο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἄνθρωπος ἀλυτόδετος ὡς ἐγὼ εὑρίσκει τρόπους ν' ἀταῇ τὸ σῶμά του; Καὶ ὅμως κινῶ βιαίως τοὺς βραχίονάς μου, συστρέφω τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός μου, πηδῶν πρὸς τὰ ἄνω, κατάρθουν πολλάκις νὰ περιχυθῶ ἀπὸ μέγαν ἰδρώτα. Ἀφ' οὗ δὲ οὕτως ἀπυρῶν, κατακείμεν, καὶ ἐτοιμώμεν ὑγειέστατον ὕπνον, καὶ διελογίζεσθην πολλάκις πόσοι στρατηγοί, ἐκταθειμένοι εἰς ἀκρασίαν τῆς ἀτμοσφαιρᾶς καὶ εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου, πόσοι ἐκ τῶν βυθιζάντων με εἰς τὴν ἐλεεινὴν ἐκείνην κατάστασιν, θὰ ἦσαν εὐδαίμονες ἂν ἐδύναντο νὰ κοιμῶνται, ὡς ἐγώ, μὲ τὴν συνείδησιν ἐλευθεράν. Πολλάκις παρηγοροίμην σκεπτόμενος πόσον εὐτυχέστερος ἦμην ἀπὸ τοὺς δσους ποδελγία, λιθίασι, ἄλλαι βλαπτικαὶ τοὺς ἀνθρώπους νόσοι ἐταλαιπώρουν εἰς τὴν κλίνην τῆς ἀγωνίας! Πόσον εὐτυχέστερος ἐγὼ ἐν τῇ ἀθωότητί μου ἀπὸ τὸν κακούργον τὸν καταδικασμένον εἰς ἀπαίσχυντον θάνατον, εἰς τὴν περιφρόνησιν τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὴν βράτανον τῆς συνκισθήσεως τοῦ ἐγκλήματος!

Πρὸς τὰς ἀλύσεις μου, αἵτινες πρὶν μοὶ ἐφαίνοντο ἀνυπόφοροι, ἤρχισα νὰ συνηθίζω ὀλίγον. Ἐδυνάμην δὲ ἤδη νὰ κτενίζω τὴν μακρὰν κόμην μου, καὶ νὰ τὴν δένω τοῦλάχιστον μὲ τὴν μίαν χεῖρα. Τὸ γένειόν μου, μεῖναν τοσοῦτον καιρὸν ἀξήριστον, μ' ἐδίδεν ἐκφρατικὴν θηριώδη. Ἐρχισα ἐπομένως νὰ τὸ ἀποσπῶ πρόρριζον. Κατ' ἀρχὰς ἡθιγανόμην δριμεῖς πόνους, καὶ μάλιστα περὶ τὰ χεῖλη. Ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἐθριαμβεύσειν ἡ συνήθεια, καὶ δι' ὅλων τῶν ἐπομένων ἐτῶν ἐξετέλουν

τὸν καλλωπισμὸν τοῦτον ἀπαξ κατὰ ἑξ ἑβδομάδας ἢ δύο μῆνας, διότι τόσος καιρὸς ἀπαιτεῖτο ἕως νὰ μακρύνωσιν αἱ τρίχες καὶ νὰ δύναμαι νὰ τὰς συλλάβω με τοὺς δακτύλους. Ζωόφια δὲν με ἠνόχλουν, διότι ἡ ὑγρασία τοῦ ἀντροῦ μου ἦτον ἀντιπαθὴς εἰς αὐτά. Οὐδὲ τὰ μέλη μου δὲ ποτὲ ἐπρήσθησαν, διότι ἐγυμναζόμην ὡς περιέγραψα.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ.

Ὅτε συνελήφθη καὶ διεδόθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ θαυμασία τῶν ὄντι ἰδέα τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, τὸ μέγιστον τῶν ἐμποδίων ὑπῆρξε τὸ ἐφεξῆς. Ποῦ νὰ εὑρεθῇ θεοὶς κατάλληλος; ἢ, καὶ ἂν εὑρεθῇ, ὅποιον νὰ ἦναι τὸ κτίριον; πῶς νὰ ἐργασθῶσι τόσαι μυριάδες ἐργατῶν, καὶ ὁποίου ὕλικου νὰ γίνῃ χρῆσις; καὶ τί νὰ γείνωσιν τὰ γηραιά δένδρα, οἱ μάρτυρες αὐτοὶ τῶν παρελθόντων χρόνων, ὅσα ἤθελον τύχει κατὰ τὴν θέσιν ἐκείνην; Ὅλαι αὐταὶ αἱ δυσκολίαι ἦσαν ἀληθῆ προβλήματα, ἅτινα δὲν ἐλύθησαν ὑπ' οὐδενὸς τῶν παρουσιασθέντων ἐργολάβων· διότι ὅλοι προέτειναν νὰ κατασκευάσωσι παλάτια στερεὰ καὶ αἰώνια, ἀκολουθοῦντες τοὺς ἐξοχωτέρους μὲν ἀλλὰ καὶ συνήθεις κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας δὲν ἐπεθύμει ταιαύτην οἰκοδομήν· ἐξ ἐναντίας ἀπῆτει νὰ ἦναι ἐφήμερος, νὰ ἔχῃ τοίχους λεπτοὺς καὶ διαφανεῖς, καὶ στέγην ἱλαρρὰν.

Ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τούτων ἀπεδεικνύετο ἡμέρα τῇ ὑμέρᾳ δυσκολωτέρα, καὶ ὁ χρόνος παρήρηχτο, ὅτε ὁ Κ. Πάξτων συνέλαβε σχέδιον τεράστιον. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ Κ. Πάξτων; ἦτο τάχα ἀρχιτέκτων, μηχανικὸς ἢ κάτοχος ἀλλῆς τινὸς ἐπιστήμης; Διόλου! ὁ Κ. Πάξτων ἦτο ἄπλοος κηπουρὸς τοῦ δουκὸς Δέβονσιρ, διανύσας ὁλόκληρον τὸν βίον μετὰ τῶν σπανιωτέρων καὶ ὡραιότερων ἀνθῶν τῆς οἰκουμένης. Ἐστοχάσθη λοιπὸν, ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀνθῶν τούτων πείρας του, ὅτι, ἀντὶ οἰκοδομήματος στερεοῦ, ἦτο προτιμότερον νὰ καθιδρυθῇ μέγα στέγαστρον ἐξ ὕδατος, κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὁποίου ἤθελε σθεασθῇ καὶ τὰς δυνεῖς αὐτὰς ὡς ἀνθὴ λειμῶνος. Καὶ ἰδοὺ ὁ Κ. Πάξτων ἐπιδεικνύων μικρὸν τεμάχιον χάρτου ἐφ' οὗ ἦτο ἐσχεδιασμένον τὸ μέγα καὶ ἀπέραντον στέγαστρον τοῦ Υ. δαίου κήπου (Hyde Park). Οἱ Ἀγγλοὶ, οἵτινες ἐννοοῦσιν εὐκόλως, καὶ ἐκτελοῦσι προθυμότερον ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα, παρεδέχθησαν ἀμέσως αὐτὸ, καὶ μετὰ τινὰς μῆνας τὰ μέρη ἐξ ὧν σύγκειται τὸ μυθώδες ἐκεῖνο παλάτιον, μεταφερθέντα παρεσκευασμένα εἰς τὴν ὠρισμένην θέσιν, ἀπετέλεσαν, δαπάνῃ δύο ἑκατομμυρίων καὶ διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, τὴν μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήν ἐν ἣ ἀπετέθησαν τὰ θαυμάσια τοῦ κόσμου, καὶ ὑπὸ τὴν ὁποίαν περιεπλανήθησαν καὶ περιπλανῶνται θύραι σχεδὸν αἱ οὐλαὶ τῆς γῆς.

Τῇ 19 Ἀπριλίου καθ' ἡμᾶς, ἡ βασιλίς τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐπισκέφθη ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ,

τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο, καὶ μετὰ τὴν βασιλίδαν εἰσῆλθον εἰς αὐτὸ ὅλοι ὅσοι ἐπλήρωσαν ὡς τιμὴν εἰσόδου δρ. 8 καὶ λ. 40.

Ὡ! πόσον λαμπρὰ καὶ περίεργος ἦτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη! Ποτὲ παρὰ τὰς πύλας θεάτρου, οὔτε ὅτ' ἐμεῖλον νὰ παραστήσωσιν ἢ νὰ χορεύσωσι τὰ περιφημότερα πρόσωπα, δὲν συνεσωρεύθη τοσοῦτον πλῆθος! Αἱ πύλαι ἤνοιξαν τὴν ἐννάτην πρὸ μεσημβρίας· πόσαι πίδες κατεπατήθησαν, πόσα στήθη συνεθλίβησαν, πόσαι ἐσθῆτες κατικερματίσθησαν, πόσα σάβια ἔγεινον ἄφαντα, πόσαι κραυγαὶ ἠκούσθησαν! Τέλος πάντων εἰσῆλθον ὅλοι ἐσπεύδον νὰ καταλάβωσι τὰς πρώτας θέσεις· ἀλλ' ὑπῆρχον ἱκαναὶ διὰ ἐκσιτέσσας χιλιάδας θεατῶν; Ἡρχίσαν λοιπὸν καὶ πάλιν αἱ πρώται ἐρίδες καὶ αἱ συμπιέσεις, τῶν ὁποίων οὐδ' αὐταὶ αἱ Κυρίαι ἐμειναν ἀμέτοχοι. Ἀπῆλθον δικαιοματικῶς, καὶ δὲν εἶχον ἄδικον, νὰ ὑποχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι εἰς αὐτάς· καὶ βεβαίως ἤθελον ἐπιτύχει ἐὰν οἱ θεαταὶ ἦσαν μόνον ἄνδρες· ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀπειθυνθῶσι καὶ πρὸς Κυρίας, καὶ τότε ἐδύνατο νὰ ἐπέλθῃ πάλιν, καὶ πάλιν ἀναμφιβόλως διεξοδικωτάτη. Πόσοι ἐγεθύμηνσαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἦσαν Κινέζοι, ὅταν εἶδον τὸν μανδάρινον Χαϊσίγκ κύψαντα, με πρόσωπον λεμονόχρουν, με ὀδόντας κιτρίνους, με βλέμμα ὑγρὸν, με μύστακα ἀπέραντον, με πῖλον δξύλοφον, μ' ἐπενδύτην ποδήρη, με κομβία τῆς ἐβδόμης κλάσεως, καὶ με βῆμα ὑπότρομον, ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, ἀσπασθέντα, κατὰ τὸ Ἀσιατικὸν ἔθος, τὸν πόδα τῆς!

Καὶ ὅμως δὲν ἐταράχθη ἡ τάξις, ἂν καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν θεατῶν ἀέβαιεν εἰς 24 000, θέσεις δὲ δὲν ὑπῆρχον εἰμὴ διὰ 4 ἢ 5000 χιλιάδας.

Ἐκαστος τῶν φερόντων εἰσιτήριον ἐνόμιζεν ὅτι μόνος αὐτὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τοποθετηθῇ καλῶς. Κύριε χωροφύλαξ, ἡρώτα, ποῦ εἶναι ἡ κλίμαξ ὑπ' ἀρ. 5; — Εἰς τὴν Κίναν, κύριε, πρέπει νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν Κίναν ἐὰν θέλετε νὰ τὴν εὑρετε. — Κ' ἐγὼ ἔχω ἀρ. 101. ποῦ νὰ ὑπάγω, παρακαλῶ; — Γυρίσατε ὀπίσθεν τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ἄκραν τῆς Περσίας, ἕως τὴν μικρὰν Ἀσίαν· ἐκεῖ θὰ εὑρετε τὴν κλίμακα. — Ποῦ εἶναι, κύριε χωροφύλαξ, ἡ θέσις τῶν κλιμάκων; — Ἡ θέσις αὐτή, κύριε, εἶναι εἰς τὸ κάτω πάτωμα.

Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸ παλάτιον τοῦτο, εἰσερχόμενοι διὰ τῆς πρὸς μεσημβρίαν κυρίας πύλης, διαβαίνουσι διὰ μεγαλοπρεπεῦς θύρας εἰκτυωτῆς τῆς ἐποίας αἱ δύο πτυχαὶ εἶναι ὀρειχάλκιναι, καὶ συναντῶσι κατὰ πρῶτον ὡραίαν κρήνην ἐκ χρυστάλλου, ἥτις κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαίνιων διέχεεν ἀφθόνως ὕδωρ τῆς Κολονίας, καθὼς καὶ πλῆθος ἀγαλμάτων, μετὰ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι τὸ τῆς βασιλίδος, καὶ τὸ σύμπλεγμα τὸ παριστῶν τοὺς Ἀργοναύτας. Καὶ ἐξ ἀριστερῶν μὲν βλέπουσι τὰ πλοῦτη τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ τοὺς θησαυροὺς, τὰ ἀραβικὰ ἐνδύματα καὶ τὰ προϊόντα τῆς Τύνιδος. Ἐκεῖ πλησίον καὶ ἡ Βρασιλία ἐπιδεικνύει τὰ πολύτιμα ξύλα καὶ τὰ ὀρυκτά της, ἡ δὲ Κίνα τὰ βαρύτιμα σκεύη καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ προϊόντα της. Τρία λοιπὸν μέρη τοῦ κόσμου ἐρίζουσι κατὰ πρῶτον ποῖον νὰ ἐλκύσῃ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τῶν εἰσερχομένων,